

“ҮНДЭСНИЙ ХОРОО, ЗӨВЛӨЛҮҮДИЙН БҮРЭЛДЭХҮҮН, ЭРХ ЗҮЙН СТАТУС, ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САНХҮҮЖИЛТИЙН ТАЛААРХИ МЭДЭЭЛЭЛ

(Лавлагаа мэдээлэл)

*Б. Мөнхцэцэг, Ө. Мөнтунгалаа***Судалгааны зорилго:**

УИХ -ын гишүүн НББСШУ-ны байнгын хорооны дарга Д.Очирбатын захиалгын дагуу “Монгол Улсын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулдаг Үндэсний хороо, зөвлөлүүдийн бүрэлдхүүн, эрх зүйн статус, тэдгээрийн ажлын албадын зохион байгуулалт, ажилтнуудын төрийн албаны ангилалд хамаарах байдал, үйл ажиллагааны санхүүжилт, Үндэсний хороо зөвлөлүүдийн хууль эрх зүйн орчны талаар холбогдох хуулиудад хэрхэн тусгагдсан талаархи” мэдээлэл лавлагааг гаргахад оршино.

Судалгаанд холбогдох хуулиудийн заалтыг үндэслэн Улсын Их Хурал болон Монгол Улсын Засгийн газрын тогтоолоор байгуулагдан ажиллаж байгаа байнгын болон орон тооны бус зөвлөл, хороодыг хамруулсан болно. Засгийн газрын агентлагийн болон УИХ-аас томилогддог ажлаа тайлагнадаг тухайлбал Санхүүгийн зохицуулах хороо, Үндэсний хөгжил шинэтгэлийн хороо, Сонгуулийн ерөнхий хороо зэрэг нь тодорхой статустай, учир энэ судалгаанд аваагүй.

Энэ судалгаанд Улсын Их Хурлын тогтоолоор байгуулагдсан үндэсний зөвлөл-3, Монгол Улсын Засгийн газрын 2009 оны 82 дугаар тогтоолоор батлагдсан “байнгын” ажиллагаатай үндэсний зөвлөл 14, үндэсний хороо 3, мөн тогтоолын 20 дугаар хавсралтаар баталсан Монгол Улсын Засгийн Газрын гишүүний эрхлэх ажлын хүрээнд үйл ажиллагаа явуулах “орон тооны бус “үндэсний зөвлөл 22, үндэсний 13 хороо, нийт 55 хороо зөвлөлийн үйл ажиллагааны чиглэл, зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, холбогдох хуулийн заалт, эрх зүйн статус зэргийг тусгасан болно.

Нэг: УИХ-ын тогтоолоор байгуулагдсан Үндэсний зөвлөл, хороо

УИХ-ын тогтоолоор байгуулагдан үйл ажиллагаа явуулж байгаа 3 үндэсний зөвлөл /Олон нийтийн радио телевизийн үндэсний зөвлөл, Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөл, Үндэсний статистикийн хорооны зөвлөл/-ийн үндсэн чиг үүргийг холбогдох хуулийн заалтаас авч оруулснаас гадна зөвлөлийн бүрэлдхүүн, эрх зүйн статус, холбогдох хуулийн заалт, үйл ажиллагааны санхүүжилт, ажлын албадын бүтэц зохион байгуулалт, ажилтны төрийн албаны ангилалд хамрагдах байдал зэргийг Хүснэгт№1 ээр харуулсан болно.

Эдгээр зөвлөлүүд нь өөр өөрийн өвөрмөц чиг үүрэгтэйгээр үйл ажиллагаа явуулдаг, санхүүжилтийн эх үүсвэртэй, зөвлөлийн гишүүд нь тодорхой урамшуулал, цалингийн нэмэгдэлтэй үүнийг нь тухайн зөвлөлийн үйл ажиллагааны дүрэм журамд тодорхой зааж өгсөн байдаг. Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөл нь 7 хүний бүрэлдэхүүнтэй ажлын албатай, ажлын албаны ажилтнууд нь төрийн захиргааны албан хаагч байдаг. Эрүүл мэндийн даатгалын салбар зөвлөлтэй ажлын албанд нь орон тооны салбар зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга нь орж ажилладаг. Нөгөө хоёр үндэсний зөвлөл нь орон тооны нарийн бичгийн даргатай.

Зөвлөлүүдийн чиг үүрэг

Олон нийтийн радио, телевизийн Үндэсний зөвлөл нь 15 хүний бүрэлдэхүүнтэй. Олон нийтийн радио, телевизийн дүрэм болон тэнд ажиллагсдын ёс зүйн дүрэм батлах, нэмэлт, өөрчлөлт оруулах; үйл ажиллагааны үндсэн зорилт, стратеги төлөвлөгөө, тухайн жилийн

төсвийн төслийг хэлэлцэх, Монгол Улсын төсөвт тусгуулах; техник, технологийн сүлжээг хөгжүүлэх, техникийн хангамжийн бодлогыг тодорхойлох; хяналтын зөвлөл, Өргөдлийг шалгах хороог байгуулах, тэдгээрийн бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах; зохион байгуулалтын бүтэц, орон тооны дээд хязгаарыг тогтоох; Ерөнхий захиралд нэр дэвшүүлэх, томилох журмыг батлах чөлөөлөх, түүнтэй гэрээ байгуулах; үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайланг хэлэлцэж батлах; нэгжийн даргыг сонгон шалгаруулах журмыг батлах үндсэн чиг үүрэгтэй.

Үндэсний зөвлөлийн дарга, гишүүнд Үндэсний зөвлөлийн нийт гишүүдийн үндсэн ажлынх нь цалин, түүнтэй адилтгах бусад орлогын дунджийн 40 хувиас хэтрэхгүй хэмжээний урамшуулал олгох бөгөөд урамшууллын хэмжээ, олгох журмыг Үндэсний зөвлөл батална. Үндэсний зөвлөл нь нарийн бичгийн даргатай байна. Нарийн бичгийн дарга нь орон тооны байна. Олон нийтийн байгууллага учраас нарийн бичгийн даргын цалинг үндэсний зөвлөлийн баталсан журмаар тогтооно.

Нийгмийн даатгалын Үндэсний зөвлөл нь 9 хүний бүрэлдэхүүнтэй, нийгмийн даатгалын тухай хууль тогтоомж нийгмийн даатгалын тогтолцоо, үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох, тэтгэвэр нэмэгдүүлэх талаар санал боловсруулж холбогдох байгууллагаар шийдвэрлүүлэх; нийгмийн даатгалын сангийн орлого, зарлагын байдалд хяналт тавих; нийгмийн даатгалын үйл ажиллагаа, боловсон хүчний хангалт, санхүүгийн асуудлаар нийгмийн даатгалын байгууллагын тайлан мэдээллийг сонсон хэлэлцэж, санал дүгнэлт гаргаж, энэ талаар холбогдох арга хэмжээ авах; нийгмийн даатгалын байгууллагын цахим тооцоолуурын техник, технологи, программ хангамж, үйлчилгээний байдлыг хянаж үнэлэлт дүгнэлт өгөх; нийгмийн даатгалын төв байгууллагын бүтцийг батлах, нийгмийн даатгалын сангийн төсвийн төслийг боловсруулах, батлагдсан төсвийн нарийвчилсан хуваарийг баталж, гүйцэтгэлд нь хяналт тавих; нийгмийн даатгалын асуудлаар журам, зөвлөмж гаргах; эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах комисс болон гомдлын шаардлагын зөвлөлийн үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох чиг үүрэгтэй.

Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн дэргэдэх орон тооны бус Эрүүл мэндийн даатгалын салбар зөвлөлийн бүрэлдэхүүн ажиллах журмыг НДҮЗ-ийн тогтоолоор батална. Иргэний эрүүл мэндийн даатгалын орон тооны бус салбар зөвлөл нь иргэний эрүүл мэндийн даатгалын хөтөлбөрийн бодлого чиглэлийг тодорхойлох, эрүүл мэндийн даатгалын хуулийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, зохицуулах үүрэгтэй. Үйл ажиллагааны үндсэн зорилго нь эрүүл мэндийн даатгалын асуудлаар санал, дүгнэлт, зөвлөмж, тогтоол гаргах, даатгалтай холбогдсон асуудлыг холбогдох байгууллагад оруулж шийдвэрлүүлэх, даатгалын сангийн ашиглалт, зарцуулалтад хяналт тавьж, эрүүл мэндийн даатгалыг хэрэгжүүлэх ба улирал тутам НДҮЗ-д ажлаа тайлагнана.

Эрүүл мэндийн даатгалын салбар зөвлөл нь тодорхой хэмжээний үйл ажиллагааны зардалтай байх ба үүнийг Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн төсөвт тусгаж Улсын Их Хурлын НББСШУ-ны байнгын хороо батална. НДС-аас санхүүжинэ. Үндэсний зөвлөлийн гишүүдэд ажлын оролцоог харгалзан улирал тутам цалингийн нэмэгдэл олгож болно. Цалингийн нэмэгдлийн дээд хэмжээг нийгмийн даатгалын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг үндэслэн Засгийн газар тогтооно. Одоо тус зөвлөлийн ажлын алба нь 7 хүний бүрэлдэхүүнтэй, Дарга, хянан шалгагч-5, ЭМД-ийн салбар зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга-1, одоогоор эрхэлсэн түшмэл-1, ахлах түшмэл-6 гэсэн албан тушаалын зэрэгтэй ТЗ-10, ТЗ-9, ТЗ-8-аар цалинжин ажилладаг.

“Нийгмийн даатгалын Үндэсний (орон тооны бус) зөвлөл (цаашид “зөвлөл” гэнэ)-ийн зорилго нь нийгмийн даатгалын үйл ажиллагаанд даатгагч, даатгуулагч, ажил олгогч, Засгийн газрын тэгш оролцоог хангах, нийгмийн даатгалын холбогдолтой хууль тогтоомжийн биелэлт болон даатгалын сангийн орлого, зарлагын байдалд хөндлөнгийн хяналт тавих, нийгмийн даатгалын асуудлаар санал, дүгнэлт, зөвлөмж, тогтоол гаргах, шаардлагатай

асуудлыг холбогдох байгууллагад оруулж, шийдвэрлүүлэх, нийгмийн даатгалын багц хуулиудыг хэрэгжүүлэхэд оршино. Зөвлөл нь биеэ даасан төсөвтэй байна.

Төсвийг нийгмийн даатгалын үйл ажиллагааны зардлын санхүүжилтын тодорхой хэсгээс гаргахаар УИХ-ын Нийгмийн бодлогын байнгын хороо батална. Нийгмийн даатгалын Үндэсний зөвлөлийн дарга, гишүүдийг хуульд заасны дагуу томилно. Зөвлөл УИХ, холбогдох байнгын хороонд ажлаа жил бүр тайлагнана. Зөвлөлийн орон тооны нарийн бичгийн даргыг Зөвлөлийн дарга томилно. Зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга нь Нийгмийн даатгалын төв байгууллагын хэлтсийн даргын хэмжээний албан тушаалтан байна.

Нийгмийн даатгалын төв байгууллага нь Зөвлөлийн ажлын албаны үүргийг хариуцах бөгөөд ажиллах бололцоо, нөхцөл, шаардагдах мэдээллээр бүрэн хангана. Эрүүл мэндийн даатгалын асуудлаар салбар зөвлөлтэй байна. Эрүүл мэндийн даатгалын салбар зөвлөлийн даргыг Зөвлөлийн даргатай зөвшилцөж, салбар зөвлөлийн хурлаас сонгоно” гэж Нийгмийн даатгалын зөвлөлийн дүрмэнд заажээ.

Үндэсний статистикийн хорооны зөвлөл нь Үндэсний статистикийн хороонд албан ёсны статистикийн үйл ажиллагааг явуулахад туслах, арга зүйн нэгдмэл байдлыг хангах асуудлаар зөвлөх чиг үүрэгтэй. Улсын Их Хурал, Засгийн газар, эрдэм шинжилгээний байгууллага болон хэрэглэгчийн төлөөлөл оролцсон 7 хүний бүрэлдэхүүнтэй. Зөвлөлийн үйл ажиллагаанд оролцсон байдлыг харгалзан зөвлөлийн гишүүдэд зохих хөлс олгож болно. Хөлс олгох тухай асуудлыг зөвлөлийн үйл ажиллагааны журамд заасны дагуу зохицуулна. Нарийн бичгийн даргыг Үндэсний статистикийн хорооны ахлах шинжээч ажил хавсран гүйцэтгэдэг. АА-7, ахлах шинжээч.

УИХ -ын тогтоолоор байгуулагдсан Үндэсний зөвлөл

Хүснэгт №1

№	Үндэсний зөвлөлийн нэр Зөвлөлийн бүрэлдхүүн	Эрх зүйн статус (Холбогдох хуулийн заалт)	Үйл ажиллагааны санхүүжилт	<ul style="list-style-type: none"> Ажлын албаны зохион байгуулалт Ажилтны ТА-ны ангилалд хамрагдах байдал
1.	Нийгмийн даатгалын Үндэсний зөвлөл Засгийн газрыг төлөөлж Сангийн дэд сайд ХЗДХ-ийн дэд сайд НХХ-ийн дэд сайд Даатгуулагчийг төлөөлж МҮЭ-ийн холбооны ерөнхийлөгч "Гэгээрэл" ҮЭ-ийн холбооны ерөнхийлөгч Төмөр замчдын ҮЭ-ийн хорооны дарга Ажил олгогчийг төлөөлж МАОЭНХ-ны ерөнхийлөгч Мобиком ХХК-ны ерөнхий захирал Тайж трейд группын захирал Зөвлөлийн дарга нь НХХ-ийн дэд сайд байна.	Улсын Их Хурал нь Засгийн газар, даатгуулагч, ажил олгогчийг тэнцүү тоогоор төлөөлсөн орон тооны бус гишүүдээс бүрдсэн Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөл байгуулж ажиллуулна. Үндэсний зөвлөл ажлаа Улсын Их Хуралд тайлагнана. Үндэсний зөвлөл нь 9 хүний бүрэлдхүүнтэй байна. (Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 27.2)	НДС-аас санхүүжина. Үндэсний зөвлөлийн гишүүдэд ажлын оролцоог харгалзан улирал тутам цалингийн нэмэгдэл олгож болно. Цалингийн нэмэгдлийн дээд хэмжээг нийгмийн даатгалын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг үндэслэн Засгийн газар тогтооно	<ul style="list-style-type: none"> Ажлын алба -7 Дарга, хянан шалгагч-5, ЭМД-ийн салбар зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга Төрийн захиргааны албан хаагч

Судалгааны эмхтгэл, Х боть

2.	Олон нийтийн радио, телевизийн Үндэсний зөвлөл - Монгол Улсын Ерөнхийлөгч 4 хүн; - Монгол Улсын Их Хурал 7 хүн; - Монгол Улсын Засгийн газар 4 хүн. Үндэсний зөвлөлийн даргад сонгох хүнийг Үндэсний зөвлөлийн гишүүд дотроосоо нэр дэвшүүлэн нууц санал хураалтаар Үндэсний зөвлөлийн нийт гишүүдийн олонхийн саналаар сонгоно.	Үндэсний зөвлөл нь олон нийтийн ашиг сонирхлыг төлөөлөх орон тооны бус байгууллага бөгөөд 15 гишүүнтэй байна. (Олон нийтийн радио телевизийн тухай хуулийн 21.8)	Үндэсний зөвлөлийн дарга, гишүүнд Үндэсний зөвлөлийн нийт гишүүдийн үндсэн ажлынх нь цалин, түүнтэй адилтгах бусад орлогын дунджийн 40 хувиас хэтрэхгүй хэмжээний урамшуулал олгох бөгөөд урамшууллын хэмжээ, олгох журмыг Үндэсний зөвлөл батална	Үндэсний зөвлөл нь нарийн бичгийн даргатай байна. Нарийн бичгийн дарга нь орон тооны байна.
3.	Үндэсний статистикийн хорооны зөвлөл Улсын Их Хурлын холбогдох Байнгын хороо 3 гишүүнийг Засгийн газар санал болгож 3 гишүүнийг, Үндэсний статистикийн хорооны зөвлөлийн гишүүд нь орон тооны бус байна. Зөвлөлийн дарга нь Үндэсний статистикийн хорооны дарга байна.	Зөвлөл нь 7 хүний бүрэлдэхүүнтэй байна. Үндэсний статистикийн хороонд албан ёсны статистикийн үйл ажиллагааг явуулахад туслах, арга зүйн нэгдмэл байдлыг хангах асуудлаар зөвлөх чиг үүрэгтэй Улсын Их Хурал, Засгийн газар, эрдэм шинжилгээний байгууллага болон хэрэглэгчийн төлөөлөлтэй зөвлөлийг Улсын Их Хурал томилно. (Статистикийн тухай хуулийн 14.1)	Зөвлөлийн үйл ажиллагаанд оролцсон байдлыг харгалзан зөвлөлийн гишүүдэд зохих хөлс олгож болно. Хөлс олгох тухай асуудлыг зөвлөлийн үйл ажиллагааны журамд заасны дагуу зохицуулна.	

* * *

Хоёр: **Монгол Улсын Засгийн Газрын тогтоолоор байгуулагдан үйл ажиллагаа явуулж байгаа “байнгын ажиллагаатай” үндэсний зөвлөл, хороо⁵**

Байнгын ажиллагаатай 14 үндэсний зөвлөл, 3 хороог Засгийн газрын 2009 оны 82 дугаар тогтоолоор батлан, зөвлөлийн бүрэлдхүүнийг 1-19 дүгээр хавсралтуудаар баталсныг тус зөвлөл хороо байгуулах үндэслэл болох холбогдох хуулийн заалттай нэгтгэн /Хүснэгт №2/ харуулав. Зөвлөл хороодын ажиллах дүрэм, журмыг Монгол Улсын Засгийн газар баталдаг бөгөөд хороо зөвлөлүүд нь 11-32 хүний бүрэлдхүүнтэй, зөвлөлийн гишүүдэд яамдын сайд, дэд сайд, төрийн нарийн бичгийн дарга, агентлагийн дарга, харъяа яам болон агентлагийн газрын дарга нарыг албан тушаалаар нь зааж хамруулсан, цалин урамшуулал байхгүй.

Эдгээрээс 11 хороо зөвлөл нь орлогч даргатай, бүх хороо зөвлөл нь нарийн бичгийн даргатай, үүнээс 2 зөвлөл нь орон тооны нарийн бичгийн даргатай бөгөөд төрийн тусгай болон төрийн захиргааны албан хаагч юм. Зөвлөл хороодын үндсэн чиг үүргээс харахад ихэнх нь тухайн хуулийн хэрэгжилтийн үйл ажиллагааг зохицуулах, зохион байгуулах, хуулийн биелэлтэнд хяналт тавих, санал боловсруулах, зөвлөгөө өгөх, санал дүгнэлт мэдүүлэг гаргах, шинжилгээ хийх үүрэгтэй ажилладаг юм байна. Тогтвортой хөгжлийн үндэсний зөвлөл, Гадаад сурталчилгаа соёлын харилцаа зохицуулах үндэсний зөвлөл, Цэрэг цагдаагийн багийг НҮБ болон Олон улсын үйл ажиллагаанд бэлтгэх асуудлыг зохицуулах үндэсний

⁵ Засгийн газрын 2009 оны 82 дугаар тогтоолын 1- 19,21 хавсралтаас

зөвлөл, Мянганы зам төслийг хэрэгжүүлэх хорооны чиг үүргээс бусад зөвлөл хороодын чиг үүргийг холбогдох хуулийн заалтаас дор дурдав.

Зөвлөлүүдийн чиг үүрэг

Гаалийн тарифийн зөвлөл Гаалийн татвар, тарифийн зохистой тогтолцоог бүрдүүлэх, гаалийн татварын хувь, хэмжээг оновчтой тогтоох асуудлаар дүгнэлт гаргах, санал боловсруулах үүрэг бүхий гаалийн тарифын орон тооны бус зөвлөл ажиллах бөгөөд бүрэлдхүүн, дүрмийг Засгийн газар батална. Тус зөвлөл нь орон тооны нарийн бичгийн даргатай. Нарийн бичгийн дарга нь төрийн тусгай албан хаагч. ТТ-13-аар цалинжиж, Гаалийн ерөнхий газрын хэлтсийн даргын статустай.

Эротикийн чиглэлийн сурталчлагаанд хяналт тавих үндэсний зөвлөл нь эротикийн чиглэлийн хэвэл, ном зохиол, кино, дүрс бичлэгт тавих хяналтыг эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаалал, соёлын болон хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагуудын дэргэдэх зөвлөл хэрэгжүүлнэ. Зөвлөлийн ажиллах журам, бүрэлдхүүнийг Засгийн газар батална.

Аялал жуучлалын зөвлөл нь аялал жуучлалын талаархи төрийн нэгдсэн бодлого боловсруулах болон хэрэгжүүлэх асуудлаар Ерөнхий сайдад зөвлөгөө өгөх, санал дүгнэлт гаргах үүрэгтэй. Зөвлөлийн дарга, гишүүдийг Ерөнхий сайд томилно.

Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодис, тэдгээрийн түүхий эдэд хяналт тавих үндэсний зөвлөл нь Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын бүртгэл, хуваарилалт, үйлдвэрлэл, зарцуулалт, хадгалалт, худалдаа, хэрэглээ, түүхий эдийн олборлолт, энэ төрлийн бодис болон тэдгээрийн түүхий эдийг Монгол Улсын хилээр хууль бусаар нэвтрүүлэхийг таслан зогсоох, хууль бус эргэлтийг таслан зогсоох, энэ төрлийн зөрчил гэмт хэргийг илрүүлэх, урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах, хяналт тавих чиг үүрэгтэй абнйгын зөвлөл ажиллана. Зөвлөлийн бүрэлдхүүн, ажиллах журмыг Засгийн газар тогтооно.

Эмийн зөвлөл нь эмийн үндэсний бодлогыг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх орон тооны бус, мэргэжлийн зөвлөх байгууллага бөгөөд түүний бүрэлдэхүүн, дүрэм, гишүүдийн ашиг сонирхлын зөрчлийн мэдүүлэг гаргах журмыг эрүүл мэндийн болон хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний зөвлөл нь Монгол Улсын Ерөнхий сайдын дэргэд нийгмийн эрүүл мэндийн бодлогын хэрэгжилтийг улсын хэмжээнд зохицуулах үүрэг бүхий орон тооны бус бөгөөд үндэсний зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг Засгийн газар батална.

Төрийн хэлний зөвлөл нь төрийн албан ёсны хэлэнд дагаж мөрхдөх орчин цагийн монгол хэлний хэм хэмжээ, нэр томъёог шинжлэх ухааны үндэслэлтэй оноон тогтоох, баталж мөрдүүлэх, жигдлэн хэвшүүлэх, мэргэжлийн зөвлөгөө өгөх, нэр томъёотой холбогдсон асуудлаар дүгнэлт гаргах чиг үүрэгтэй.

Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын үндэсний зөвлөл нь мэргэжлийн боловсрол, сургалтын талаар төрөөс баримтлах бодлогыг хэрэгжүүлэхэд төр, хувийн хэвшлийн тэнцүү оролцоог хангаж, тогтвортой ажиллах баталгааг бүрдүүлсэн орон тооны бус байгууллага юм

Стандартчиллын үндэсний зөвлөл нь төрийн болон төрийн бус, шинжлэх ухааны холбогдох байгууллага, аж ахуйн нэгжийн төлөөллөөс бүрдэнэ. Үндэсний стандарт, стандартчиллын хөтөлбөрийг батлах, хүчингүй болгох, хууль тогтоомжил нийцүүлэн стандартчилал, тохирлын үнэлгээний ажлын хэтийн бодлого, чиглэлийг тодорхойлох, техникийн зохицуу-

лалт тохирлын үнэлгээтэй холбогдсон дүрэм, журам, зааврыг батлах, стандартчиллын техникийн хороодыг байгуулах, тэдгээрийн дүрмийг батлах чиг үүрэгтэй. Орон тооны нарийн бичгийн даргатай.Нарийн бичгийн дарга нь төрийн захиргааны албан хаагч. ТЗ-7-гоор цалинжиж ахлах түшмэлийн зэрэгтэй.

Хүүхдийн төлөө үндэсний зөвлөл Хүүхдийг хөгжүүлэх, хамгаалахтай холбогдсон төрийн бодлогыг боловсруулах, хэрэгжүүлэхэд нийгмийн нөөц баялгийг дайчлах, төр, олон нийтийн болон бусад байгууллага, аж ахуйн нэгж,иргэдийг оролцуулах үйл ажиллагааг зохицуулан зохион байгуулах чиг үүрэгтэй

Шинжлэх ухаан, технологийн үндэсний зөвлөл шинжлэх ухаан, технологийн талаар төрөөс баримтлах бодлогын талаар санал боловсруулах, бодлогын хэрэгжилтэд үнэлэлт өгөх, шинжлэх ухаан, технологийг хөгжүүлэх үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах талаар зөвлөмж гаргах үүрэг бүхий /орон тооны бус/

Архидан согтуурахтай тэмцэх сангийн зөвлөл Архидан согтуурахтай тэмцэх, түүнээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор байгуулсан Архидан согтуурахтай тэмцэх сангийн хөрөнгийг зарцуулах шийдвэр гаргана.

Хороо

Үндэсний их баяр наадмыг зохион байгуулах хороо нь баяр наадмыг уламжлалт ёс заншилд тулгуурлан улс орон даяар тэмдэглэн өнгөрүүлэх ажлыг хариуцан зохион байгуулна.Зохион байгуулах хороо нь дарга, дэд дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүдээс бүрдэж, салбар хороотой байна.

Монгол Улсад хүний эрхийг хангах үндэсний хөтөлбөрийн хороо нь хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохицуулах, биелэлтэнд хяналт тавих, шинжилгээ хийх үүрэгтэй Ерөнхий сайдын дэргэд төрийн болон төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгжийн төлөөлөлтэй байгуулж ажиллуулна.

Хөдөлмөр, нийгмийн зөвшлийн гурван талт Үндэсний хороо хөдөлмөрийн асуудлаар төрийн бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэхэд нөлөөлөх, нийгмийн зөвшлийн гурван талт тогтолцоог хөгжүүлэх;иргэний хөдөлмөрлөх эрх, түүнтэй холбогдсон эдийн засаг, нийгмийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах хүрээнд үүссэн хамтын маргааныг зохицуулах;хөдөлмөр, нийгмийн зөвшлийн гурван талт улсын хэлэлцээрийн биелэлтэд хяналт тавих, эдийн засаг, нийгмийн бодлогын нийтлэг асуудлаар зөвлөлдөх;

Үндэсний зөвлөл, хороодын бүрэлдхүүн, холбогдох хуулийн заалт

Хүснэгт №2

№	А/ Үндэсний зөвлөл /14/ Холбогдох хуулийн заалт	Дарга	Орлогч	Гишүүд	НБД	Бүгд
1	Тогтвортой хөгжлийн үндэсний зөвлөл	Монгол Улсын ерөнхий сайд	Сангийн сайд, Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайд, Эрдэс баялаг эрчим хүчний сайд	27	1	32

2	Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний зөвлөл/ Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 11.2	Монгол Улсын ерөнхий сайд	Эрүүл мэндийн сайд	25	1	28
3	МУЗГ, АНУ-ын Засгийн газар хоорондын худалдаа хөрөнгө оруулалтын хамтарсан зөвлөл	Гадаад харилцааны сайд	0	21	1	24
4	Гадаад сурталчилгаа соёлын харилцаа зохицуулах үндэсний зөвлөл	Гадаад харилцааны сайд	0	17	1	19
5	Төрийн хэлний үндэсний зөвлөл / Төрийн албан ёсны хэлний тухай хуулийн 6.3/	Боловсрол соёл шинжлэх ухааны сайд		9	1	11
6	Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын үндэсний зөвлөл /Мэргэжлийн боловсролын тухай хуулийн 6, 1	Боловсрол соёл шинжлэх ухааны сайд	Монголын ажил олгогч эздийн нэгдсэн холбооны газрын дарга	14	1	17
7	Эмийн үндэсний зөвлөл /Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн 5.1/	Эрүүл мэндийн дэд сайд	Хүнс хөдөө аж ахуй хөнгөн үйлдвэрийн т,н,б,д	13	1	16
8	Мансууруулах эм, түүхий эдэд хяналт тавих үндэсний зөвлөл / Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 14,5	Эрүүл мэндийн сайд	Хууль зүй дотоод хэргийн дэд сайд	13	1	16
9	Архидан согтуурахтай тэмцэх сангийн зөвлөл /Архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 132.3/	Хууль зүй дотоод хэргийн сайд	0	13	1	15
10	Эротикийн сурталчилгаанд хяналт тавих үндэсний зөвлөл / Садар самуун явдалтай тэмцэх тухай хуулийн 9.2/	Хууль зүй дотоод хэргийн яамны т,н,б,д	0	10	1	12
11	Гаалийн тарифийн зөвлөл үндэсний зөвлөл /Гаалийн тариф, гаалийн татварын тухай хуулийн 6.1/	Сангийн сайд	Гадаад харилцааны дэд сайд	17	1 о/т	20
12	Стандартчиллын Үндэсний зөвлөл / Стандартчилал, тохирлын үнэлгээний тухай хуулийн 20.3/	Стандартчилал хэмжил зүйн газрын дарга	0	20	1 о/т	22
13	Аялал жуулчлалын бодлого зохицуулах зөвлөл /Аялал жуулчлалын тухай хуулийн 15.4/	Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайд	Зам тээвэр хот байгуулалтын сайд	8	1	11

Судалгааны эмхтгэл, Х боть

14	Цэрэг цагдаагийн багийг НҮБ болон Олон Улсын үйл ажиллагаанд бэлтгэх асуудлыг зохицуулах үндэсний зөвлөл /Цэрэг, цагдаагийн албан хаагчийг Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын энхийг сахиулах болон олон улсын бусад ажиллагаанд оролцуулах тухай хуулийн 4.1.7/	Батлан хамгаалах яамны төрийн нарийн бичгийн дарга	Гадаад харилцааны яамны газрын дарга	8	1	11
	Б/ Үндэсний хороо /3/	Дарга	Орлогч	Гишүүд	НБД	Бүгд
1	Монгол Улсад хүний эрхийг хангах үндэсний хороо /УИХ –ын 2003 оны 41 дүгээр тогтоол/	Монгол Улсын ерөнхий сайд	Хууль зүй дотоод хэргийн сайд	31	1	34
2	Үндэсний их баяр наадмыг зохион байгуулах хороо /Үндэсний их баяр наадмын тухай хуулийн 11.1.3/	Монгол Улсын шадар сайд	Нийслэлийн засаг дарга ,Улаанбаатар хотын захирагч	17	1	20
3	Мянганы зам төслийг хэрэгжүүлэх хороо	Зам тээвэр хот байгуулалтын сайд	Сангийн сайд	12	1	15

* * *

Гурав: **Монгол Улсын Засгийн Газрын гишүүний эрхлэх ажлын хүрээнд үйл ажиллагаа явуулах “орон тооны бус” үндэсний зөвлөл, хороо⁶**

Засгийн газрын гишүүний эрхлэх ажлын хүрээнд үйл ажиллагаа явуулах орон тооны бус үндэсний зөвлөл (22), хороодыг (16) Монгол Улсын Засгийн газрын 2009 оны 82 дугаар тогтоолын 20 дугаар хавсралтаар баталжээ.

Орон тооны бус зөвлөл, хороодын үйл ажиллагааны үндсэн чиг үүрэг нь засгийн газраас батлагдсан хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохицуулах, удирдан зохион байгуулах, хэрэгжилтэнд хяналт тавих, салбар хоорондын үйл ажиллагааг зохицуулах явдал юм. Эдгээр зөвлөл хороодын ажиллах дүрэм журмыг салбарын сайд нь тушаал гаргаж батлана. Засгийн газрын байнгын ажиллагаатай ба орон тооны бус үндэсний зөвлөл хороодын ахалсан яамдын сайд дарга нарыг Хүснэгт №3–д нэгтгэж харуулав.

Үндэсний зөвлөл 22

Монгол Улсын Ерөнхий сайд даргалсан-1

Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөцийн асуудлаархи салбар хоорондын үйл ажиллагааг зохицуулах зөвлөл

Монгол Улсын Тэргүүн шадар сайд даргалсан -1

Үйлдвэржилттэй холбоотой хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, зохицуулах, хяналт тавих үүрэг бүхий үндэсний зөвлөл

Монгол Улсын Шадар сайд даргалсан -1

⁶ Засгийн газрын 2009 оны 82 дугаар тогтоолын 20 дугаар хавсралтаас

“Нэг суурин - нэг бүтээгдэхүүн” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах үндэсний зөвлөл

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд даргалсан -5

Хоршоог хөгжүүлэх нийгмийн хэмжээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, зохицуулах, хяналт тавих үндэсний зөвлөл

“Хүнсний баталгаат байдал” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, зохицуулах, хяналт тавих үүрэг бүхий үндэсний зөвлөл

Эрхлэх ажлын хүрээний хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, зохицуулах, хяналт тавих үүрэг бүхий үндэсний зөвлөл

Хоршоог хөгжүүлэх нийгмийн хэмжээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, зохицуулах, хяналт тавих үндэсний зөвлөл

Ой, мод боловсруулах салбарын үйлдвэрлэлийг сэргээх, тухайн чиглэлээр байгуулагдсан тосгоны хүн амын хөдөлмөр эрхлэлт, нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх арга хэмжээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, зохицуулах, хяналт тавих үндэсний зөвлөл

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайд даргалсан -3

“Бүх нийтийн экологийн боловсрол” үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг зохицуулах үндэсний зөвлөл

Ардын уламжлалт урлагийг дэмжих үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах үндэсний зөвлөл

“Сонгодог урлаг” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын зөвлөл

Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд даргалсан -3

Хилийн боомтын асуудал эрхэлсэн зөвлөл

Хүүхдийн болон түүний эсрэг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулж, хяналт тавих зөвлөл

Хулгайн гэмт хэрэгтэй тэмцэх хөтөлбөрийн зөвлөл

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд даргалсан -3

Химийн хорт болон аюултай бодисын бодлого, зохицуулалтын асуудал эрхэлсэн үндэсний зөвлөл

Усны үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, зохицуулах, хяналт тавих үндэсний зөвлөл

Ховор ургамлын үндэсний зөвлөл

Сангийн сайд даргалсан -2

Засгийн газрын худалдан авах ажиллагааны дунд хугацааны сургалтын хөтөлбөрийн үндэсний зөвлөл

Худалдан авах ажиллагааны хүний нөөцийг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрийг удирдан зохион байгуулах зөвлөл

Зам, тээвэр, барилга, хот байгуулалтын сайд даргалсан -2

Иргэний нисэхийн аюулгүй байдлын зөвлөл

Хөдөлгөөний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохицуулж хяналт тавих үндэсний зөвлөл

Эрдэс баялаг, эрчим хүчний сайд даргалсан -1

Эрхлэх ажлын хүрээний Хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, зохицуулах, хяналт тавих үндэсний зөвлөл

Үндэсний хороо /16/

1. Монгол Улсын Ерөнхий сайд даргалсан -5

Өрхийн амьжиргааны чадавхийг дэмжих үндэсний хороо

Монголын мэдээлэл, холбооны технологийн үндэсний хороо

Олимпид бэлтгэх үндэсний хороо

Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөцийн асуудлаархи салбар хоорондын үйл ажиллагааг зохицуулах зөвлөл

Жендерийн тэгш байдлын үндэсний хороо

2. Монгол Улсын Шадар сайд даргалсан -1

Олон улсын хүмүүнлэгийн эрх зүйн Үндэсний хороо

3. Сангийн сайд, МҮХАҮТ-ын дарга даргалсан -1

Засгийн газар болон хувийн хэвшлийн хамтарсан зөвлөлдөх хороо

4. Гадаад харилцааны сайд даргалсан -3

Нэг цэгийн үйлчилгээг нэвтрүүлэх ажлыг удирдан зохицуулах үндэсний хороо

Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Үйлдвэр хөгжлийн байгууллага /ЮНИДО/-ын Монголын үндэсний хороо

Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагаас Монгол Улсад 2007-2011 онд үзүүлэх хөгжлийн тусламжийн хүрээнд хэрэгжих төсөл, хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд үндэсний хэмжээнд мониторинг хийх Удирдах хороо

5. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд даргалсан -3

Уур амьсгалын үндэсний хороо

Биоаюулгүй байдлын асуудлыг зохицуулах үндэсний хороо

Ойн тухай үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохицуулах үндэсний хороо

6. Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд даргалсан -1

Хар тамхи, мансууралтай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үндэсний хороо

7. Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн сайд даргалсан -1

Хүн ам, хөгжлийн асуудлаархи үндэсний хороо

8. Зам, тээвэр, барилга, хот байгуулалтын сайд даргалсан -1

Худалдаа, тээврийг хөнгөвчлөх үндэсний хороо

Хүснэгт №3

№	Засгийн Газрын 82 дугаар тогтоолоор байгуулагдсан Байнгын ажиллагаатай болон орон тооны бус үндэсний зөвлөл, хороодын дарга	Байнгын ажиллагаатай		Орон тооны бус		Бүгд
		Үндэсний зөвлөл	Үндэсний хороо	Үндэсний зөвлөл	Үндэсний хороо	
1.	Монгол Улсын Ерөнхий сайд	2	2	1	5	10
2.	Монгол Улсын Тэргүүн шадар сайд	0	0	1	0	1
3.	Монгол Улсын шадар сайд	0	0	1	1	2
4.	Байгаль орчин аялал жуучлалын сайд	1	0	3	3	7
5.	Хууль зүй дотоод хэргийн сайд	2	0	3	1	6
6.	Гадаад харилцааны сайд	2	0	0	3	5
7.	Боловсрол соёл шинжлэх ухааны сайд	2	0	3	0	5
8.	Зам тээвэр барилга хот байгуулалтын сайд	1	1	2	1	5
9.	Хүнс хөдөө аж ахуй хөнгөн үйлдвэрийн сайд	0	0	5	0	5
10.	Сангийн сайд	1	0	2	1	4
11.	Эрүүл мэндийн сайд	2	0	0	0	2
12.	Эрдэс баялаг эрчим хүчний сайд	0	0	1	0	1
13.	Нийгмийн хамгаалал хөдөлмөрийн сайд	0	0	0	1	1
14.	Батлан хамгаалах яамны ТНБД	1	0	0	0	1
15.	БҮГД	14	3	22	16	55

* * *

Дүгнэлт

Засгийн газрын тогтоолоор байгуулагдсан байнгын ажиллагаатай зөвлөл хороодын дүрэм журмыг Засгийн газар баталдаг. Зөвлөл хороодын үндсэн чиг үүрэг нь тухайн хуулийн хэрэгжилтийн үйл ажиллагааг зохицуулах, зохион байгуулах, хуулийн биелэлтэнд хяналт тавих, санал боловсруулах, зөвлөгөө өгөх, санал дүгнэлт мэдүүлэг гаргах, шинжилгээ хийх үүрэгтэй ажилладаг. Зөвлөл хороодын дарга, гишүүдийг албан тушаалаар зааж томилсон, цалингийн нэмэгдэл, урамшуулал, хөлс байхгүй.

Орон тооны бус зөвлөл хороодын ажиллах журмыг салбарын сайд тушаал гаргаж батална. Үндсэн чиг үүрэг нь Засгийн газраас батлагдсан хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохицуулах, удирдан зохион байгуулах, хэрэгжилтэнд хяналт тавих, салбар хоорондын үйл ажиллагааг зохицуулах явдал юм. Зөвлөл хороодын даргыг Засгийн газрын тогтоолоор, гишүүдийг салбарын сайдын тушаалаар баталдаг, цалингийн нэмэгдэл, урамшуулал, хөлс байхгүй.

Засгийн газрын 82 дугаар тогтоолын хавсралтаар байгуулагдсан зөвлөл хороодод Монгол Улсын Ерөнхий сайд болон зарим салбарын сайд 4-10 хороо зөвлөлийг тэргүүлэн ажиллаж байна. /Хүснэгт №3/

УИХ -аас байгуулагдсан 3 зөвлөл нь ажлаа УИХ -д тайлагнадаг. Зөвлөл хороодын бүрэлдэхүүн, статус, цалин урамшуулалыг /Хүснэгт№1 харуулсан. Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөл нь ажлын албатай, Гаалийг тарифийн зөвлөл, Стандартчилалын үндэсний зөвлөл 2 орон тооны нарийн бичгийн даргатай, төсвөөс цалинждаг.

* * *

Ашигласан материал

1. Монгол улсын холбогдох хуулиуд
2. Монгол Улсын Засгийн газрын тогтоол түүний хавсралт
3. Зөвлөл хороодын дүрэм, журам
4. www.pmis.gov.mn
5. www.legalinfo.mn
6. <http://www.ndaatgal.mn/>

УИХ.MN
СУДАЛГААНЫ САН